

Traffic

Martijn Schippers*

'You guys remind me of those Japanese soldiers left behind on deserted islands who think World War Two is still going on.'

Het is nu moeilijk voorstelbaar maar vóór 2001 kwam, in de strijd tegen criminaliteit, de grootste vijand voor Amerika niet uit het oosten, maar uit het zuiden. De huidige War on Terror is namelijk niet de eerste 'War on ...' van politiek Amerika. President Johnson introduceerde in de jaren zestig de goedbedoelde War on Poverty, maar de grootste en belangrijkste was de War on Drugs, in 1969 door Nixon gestart. Vooral sinds Reagan heeft dit offensief welhaast megalomane proporties gekregen, en pas zeer recentelijk heeft president Obama besloten de term niet meer te gebruiken. Daarmee geeft hij de oorlog overigens niet op; hij erkent alleen het failliet van de term. Over deze War on Drugs gaat *Traffic*, een film die eind 2000 uitkwam, een klein jaar voor 9/11. In *Traffic* lopen drie licht verweven verhaallijnen door elkaar. In Mexico strij-

den de politie en het leger tegen de drugskartels die cocaïne en heroïne naar Amerika smokkelen. Een Mexicaanse agent die hierin verzeild raakt vraagt zich af voor wie hij nu eigenlijk werkt, en wie er beter van wordt. Aan de ontvlgende zijde in Amerika wordt een grote drugsimporteur gearresteerd, maar de agenten van de DEA - de Amerikaanse antidrugspolitie - hebben grote moeite de kroongetuige in de zaak te beschermen. Ondertussen moet de licht naeve vrouw van de drugsbaron opeens het hoofd boven water zien te houden in het bedrieglijke milieu van advocaten en topcriminelen. Het derde verhaal draait om een ambitieuze rechter die in Washington tot hoogste antidrugschef wordt benoemd, maar die tegelijkertijd thuis zijn eigen dochter steeds meer verliest aan dezelfde drugs die hij op politiek niveau probeert te bestrijden.

Regisseur Steven Soderbergh laat deze verhalen, net als de rol van drugs, in het emotionele, persoonlijke, professionele en politieke leven van de hoofdrolspelers grotendeels voor zichzelf spreken. Soderbergh werd bekend door de culthit *Sex, Lies, and Videotape* en later met de popcornfilms *Ocean's 11, 12 en 13*. Recen-

* M. Schippers is MSc Cognitive Neuroscience en cinefiel. E-mail: martijn.schippers@gmail.com.

telijk is vooral *Che*, zijn tweeluik over Che Guevara, de moeite waard. Het hoogtepunt in zijn carrière blijft echter *Traffic*. De acteurs, inclusief 'real-life'-echtpaar Catherine Zeta-Jones en Michael Douglas, zijn uitstekend en vooral Benicio del Toro - die later van Soderbergh ook de titelrol in *Che* kreeg - springt eruit als de twijfelende Mexicaanse agent. Hij verdiende er een Oscar mee (*Traffic* won er vier in totaal).

Naast sterk acteerwerk kent de film een prachtige cinematografie, met verschillende sferen voor de verschillende verhaallijnen. Zo zijn de scènes in Mexico zanderig geel, is het verhaal rondom antidrugschef Wakefield blauw en koud gefilmd, maar lijkt het verhaal rondom drugsbaron Ayala juist weer veel warmer door een tikje overbelichting. Veel van de scènes zijn vanuit de hand gefilmd, vaak door regisseur Soderbergh zelf. De karakters in de drie verhalen zijn niet alleen hoofdrolspelers, maar tevens archetypes in de War on Drugs. Antidrugschef Wakefield staat voor de rechtlijnige ouder, als opvoeder in zijn eigen gezin en als vertegenwoordiger van de overheid als hoeder van de natie. Zijn dochter is de verslaafde, het slachtoffer dat door de overdaad en welvaart in Amerika in de handen van drugs gedreven wordt. De Mexicaanse generaal Salazar staat voor de corrupte en onbetrouwbare overheden van Zuid-Amerika, terwijl agent Javier Rodriguez de eenzame moraal in het individu verpersoonlijkt. En ten slotte staan goed en slecht het duidelijkst tegenover elkaar met enerzijds Eduardo Ruiz, de Amerikaanse drugshandelaar die de vraag stelt wat de strijd tegen drugs nu eigenlijk oplevert, met

tegenover hem twee DEA-agenten die het doorzettingsvermogen van justitie belichamen. Zij strijden onverstoornbaar door, terwijl ze weten dat ze de War on Drugs nooit zullen winnen. In veel films zou een dergelijke stoet aan archetypische karakters geen pluspunt zijn, maar in *Traffic* krijgen ze genoeg diepte om geloofwaardig te zijn.

Relevante kritiek die de film kreeg is de onevenredige focus op Mexico, en de daar heersende corruptie. Hoewel het inderdaad met grote voorsprong het belangrijkste doorvoerland naar de Verenigde Staten is, kan de film de indruk wekken dat de drugs er ook daadwerkelijk geproduceerd worden. Dat is niet zo. Colombia en Peru, de wereldwijde nummers een en twee in cocaïneproductie, worden in het geheel niet genoemd. En dat terwijl de Amerikaanse overheid juist daar erg actief is, zij het grotendeels onzichtbaar. Het besproeien van cocavelden, intimidatie van boeren en het financieren van soms nogal dubieuze lokale organisaties heeft grote schade aangericht aan het milieu, de lokale bevolking en de politieke stabiliteit in die landen. Terwijl de film de complexiteit van de problemen in Zuid-Amerikaanse landen wel mooi inzichtelijk maakt, geeft het de Amerikaanse bemoeienis te passief weer.

De belangrijkste boodschap staat echter als een huis: de War on Drugs is geen simpel zwart-witverhaal, zoals men in Washington blijft geloven. Ten zuiden van de grens zijn de strijdende partijen al moeilijk te onderscheiden, en als de drugs je huis binnenkomen is het helemaal niet meer duidelijk hoe en tegen wie je nu eigenlijk vecht.